

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА: ДОСЯГНЕННЯ,
РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Сучасний розвиток технологій тваринництва.
Інноваційні підходи у харчових технологіях**

2 жовтня 2025 року

Біла Церква
2025

УДК 636.03'06:664:005.591.6

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Краютієне І., доктор.

Мамедова К.Х., д-р філософії.

Мерзлов С.В., д-р с.-г. наук.

Титаренко І.В., канд. с.-г. наук.

Василенко О.І., д-р філософії.

Комарова Н.В., д-р філософії.

Мостипан О.В., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Сучасний розвиток технологій тваринництва. Інноваційні підходи у харчових технологіях: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2 жовтня 2025 р. Білоцерківський НАУ. 69 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

заготівлі має бути орієнтована насамперед на максимальне використання качанів.

У той же час, високий зріз кукурудзи призводить до значних втрат біомаси, що знижує загальну врожайність. Тому в господарствах із менш продуктивним стадом або при невисокій якості силосу доцільно проводити скошування стебел нижче. Це забезпечує більший вихід урожаю, хоча й знижує вміст клітковини у кормі [5].

Тому ми поставили перед собою завдання дослідити вплив висоти скошування кукурудзи на загальну врожайність та поживність силосу.

У ході наших досліджень середня висота зрізу кукурудзи становила: при низькому зрізі – 20 см, при високому – 40 см.

Встановлено, що зі збільшенням висоти зрізу, вміст сухої речовини у силосній масі зростає на 3,4 %, а крохмалю на 2,9 %. Такі зміни можна пояснити морфологічними особливостями рослини, так як кукурудзяний качан зазвичай містить менше вологи, ніж листя та стебло.

Також при збільшенні висоти зрізу спостерігається зменшення загальної врожайності зеленої маси на 4,1 %.

Рішення щодо висоти скошування зеленої маси кукурудзи залежить від специфіки господарства та ряду додаткових чинників. Високе скошування можна використовувати як спосіб контролю вмісту сухої речовини. Висота зрізу на рівні 40 см сприяє зростанню сухої речовини. Якщо ж на момент скошування кукурудза виявляється занадто сухою, рекомендовано залишати стандартну висоту зрізу – 15-20 см.

Отже, регулювати рівень сухої речовини та оптимальні строки збирання можна за допомогою висоти зрізу. Водночас доцільність такого підходу визначається не лише технікою скошування, а й цілою низкою специфічних для кожного господарства умов. Тому перед тим, як застосовувати практику підвищеного зрізу, виробникам варто провести власний аналіз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Effect of cutting height on the chemical composition, nutritional value and yield, fermentative quality and aerobic stability of corn silage and relationship with plant maturity at harvest / Y. Aoki et al. Grassland Science. 2013. Vol. 59. No 4. P. 211–220. DOI:[10.1111/grs.12033](https://doi.org/10.1111/grs.12033)
2. Ferraretto L.F., Shaver R.D., Luck B.D. Silage review: Recent advances and future technologies for whole-plant and fractionated corn silage harvesting. Review. 2018. Vol. 101. Issue 5. P. 3937–3951. URL:<https://www.openarchive.com> (дата звернення: 15.09.2025).
3. Effect of particle size and cutting height of corn (*Zea mays* L.) during silage processing on young beef cattle production / M. Neumann et al. Revista Brasileira de Zootecnia. 2007. 36 (5, Suppl.). P. 1614–1623. DOI:[10.1590/S1516-35982007000700021](https://doi.org/10.1590/S1516-35982007000700021)
4. Kolar S., Vranić M., Božić L., Bošnjak K. The effect of maize crop cutting height and the maturity at harvest on maize silage chemical composition and fermentation quality in silo. Journal of Central European Agriculture. 2022. Vol. 23. No 2. P. 290–298. DOI:[10.5513/JCEA01/23.2.3504](https://doi.org/10.5513/JCEA01/23.2.3504)
5. Zhao J., Jing Z., Yin X., Wang S. Zero-cost decision-making of mowing height selection for promoting cleaner and safer production in the feed industry. Journal of Cleaner Production. 2023. Vol. 429. Issue 4. DOI:[10.1016/j.jclepro.2023.139451](https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2023.139451)

УДК636.39.09.083

ВАКУЛА Б. В., здобувач ступеня д-р філософії

Наукові керівники – **СТАВЕЦЬКА Р. В.**, д-р с.-г. наук, **ДИМАНЬ Т.М.**, д-р с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ДОБРОБУТ КІЗ: ПРИНЦИПИ ГУМАННОГО УТРИМАННЯ ТА ДОГЛЯДУ

Гуманне тваринництво, зокрема козівництво – це підхід до розведення, утримання, транспортування і забою тварин, який спрямований на забезпечення якості їхнього життя та мінімізацію страждань. Це відповідає етичним стандартам і законодавству України, сприяє здоров'ю та благополуччю тварин.

Ключові слова: кози, біотика, поведінка, умови утримання, гуманне тваринництво, урізноманітнення середовища.

VAKULA B.V., candidate of doctor of philosophy degree

STAVETSKA R.V., doctor of agricultural sciences, **DYMAN T.M.**, doctor of agricultural sciences
Bila Tserkva national agrarian university

GOAT WELFARE: PRINCIPLES OF HUMANE KEEPING AND CARE

Humane animal husbandry, in particular goat husbandry, is an approach to breeding, keeping, transporting and slaughtering animals, which is aimed at ensuring the quality of their life and minimizing suffering. This complies with ethical standards and legislation of Ukraine, promotes the health and well-being of animals.

Keywords: goats, bioethics, behavior, housing conditions, humane animal husbandry, environmental enrichment.

Гуманне тваринництво базується на повазі до життя сільськогосподарських тварин, їхніх прав та свобод, спрямоване на мінімізацію страждань, болю та стресу, покращення умов утримання та забезпечення їхнього благополуччя на всіх етапах життя [1]. Вона передбачає доброзичливе та співчутливе ставлення до тварин, надання їм необхідної допомоги та сприяння їхньому добробуту, враховуючи стандарти міжнародних організацій та Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» [2].

Згідно правил біоетики, кожна тварина повинна мати змогу реалізувати свою природну поведінку [3]. Оскільки кози активні, допитливі та соціальні тварини, тому їхнє середовище повинно сприяти руху, дослідженню та відпочинку.

Часто в господарствах України порушуються принципи гуманного утримання тварин, що призводить до їх страждань і недоотримання продукції. Метою дослідження був аналіз добробуту кіз в умовах ФГ «Тетяна-2011» та оцінка його відповідності сучасним вимогам до гуманного козівництва.

У господарстві отримуються близько 3000 голів кіз зааненської і альпійської порід, третину із них становлять кози альпійської породи, решта – зааненської. Господарство спеціалізується на виробництві і переробці молока кіз. Годують кіз дворазово моно кормом, доступ до чистої питної води необмежений.

Важливим фактором добробуту є відповідність умов утримання потребам тварин. Тварини утримуються у чотирьох приміщеннях, три з яких реконструйовані та одне нове. Висота приміщень – 5–6 м, вікна мають легкі шторки, які опускаються у холодну і вітряну погоду. Для запобігання накопиченню шкідливих газів і регулювання температури повітря застосовуються підвісні вентилятори, які забезпечують постійну циркуляцію повітря в спекотну погоду (рис. 1).

Рис. 1. Тваринницьке приміщення для тримання кіз (власне фото).

Площа підлоги у розрахунку на одну тварину становить 2,0–2,5 м², у господарстві дотримують вимоги, щоб усі тварини могли лежати одночасно. У приміщеннях для кіз підлога має бути суха, неслизька, без токсичних матеріалів (наприклад, креозоту) із достатньою кількістю підстилки, що дотримується у даному господарстві.

Для освітлення використовується природне денне світло що сприяє підтриманню біоритмів активності та відпочинку.

Урізноманітнення оточення (*environmental enrichment*) дає змогу козам проявляти природну поведінку, зокрема лазіння, дослідження та соціалізацію, що зменшує стрес, агресивну та ієрархічну поведінку. Рекомендується застосовувати платформи для лазіння та

стрибків, автоматичні щітки для чухання, різноманітні іграшки [4].

Кози – соціальні тварини, тому їхній добробут також залежить від можливості соціальної взаємодії [1, 4]. Кіз у господарстві утримують у досить стабільних групах, однорідних за породою та віком тварин, що дає змогу їм формувати міцні соціальні зв'язки та стабільну ієрархію. Тварин без потреби не перегруповують з метою запобігання надмірного стресу через соціальні чинники. Кози в господарстві (молодняк і дорослі) часто взаємодіють з людьми, оскільки тут часто проводять екскурсії та літні табори для дітей. Кози звикають до контакту з людьми і не відчувають дискомфорту (рис. 2).

Рис. 2. Забезпечення соціальної поведінки кіз (фото з мережі інтернет).

Тварини, що мають досвід позитивної взаємодії з людьми, не виявляють страху і тривожності, доглядати за ними значно легше, а самі вони почувають себе комфортніше.

Висновок. Добробут кіз формується на основі комплексного підходу: комфортного утримання, збалансованої годівлі, гуманного ставлення, забезпечення соціальної поведінки. Ці принципи відповідають етичним стандартам і законодавству України та сприяють здоров'ю та благополуччю кіз. Саме цих принципів дотримуються в ФГ «Тетяна-2011», що забезпечує високу продуктивність кіз і рентабельність галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Deininger K. The problem of justifying animal-friendly animal husbandry. In: Transforming Food Systems: Ethics, Innovation and Responsibility; ed. by D. Bruce, A. Bruce. Wageningen: Wageningen Academic Publishers, 2022. P. 217–222.
2. Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження». Відомості Верховної Ради України. 2006. № 27.
3. Мороз В.А., Пропіснова В.В., Леонтєв Д.В., Отрішко І.А., Шебеко С.К. Сучасні проблеми біоетики: навчальний посібник для позааудиторної підготовки студентів спеціальностей «Фармація», «Клінічна фармація», «Технологія парфумерно-косметичних засобів»; за ред. В.А. Мороза та ін. Харків. Вид-во НФаУ, 2009. 128 с.
4. Hsiao T. Industrial farming is not cruel to animals. Journal of Agricultural and Environmental Ethics. 2017. Vol. 30. P. 37–54.